

Борис КОВАЛЕНКО

**ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНОЇ МАНЕРИ
М. КОЦЮБИНСЬКОГО ЗА РУКОПИСНОЮ СПАДЩИНОЮ
(НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАНЬ ДЛЯ ДІТЕЙ)**

У статті на матеріалі автографів охарактеризовано мовні особливості та визначено подільські діалектні риси, що виявляються в оповіданнях “Ялинка” і “Харитя” М. Коцюбинського. Встановлено, що мова оповідань хоча й унормована, проте не позбавлена й діалектних рис, зокрема фонетичних і граматичних: і у мові автора, і у мові персонажів трапляється чимало слів, характерних для подільського говору.

Ключові слова: М. Коцюбинський, діалектизм, мовні риси, діалектні риси, подільський говір.

М. Коцюбинського по праву вважають найоригінальнішим українським прозаїком, який одним із перших в українській літературі усвідомив потребу її реформаторства в напрямі модерної європейської прози. Його творчість завжди була предметом суперечок літературних критиків. Ще і дотепер деякі дослідники про модернізм М. Коцюбинського говорять обережно, називаючи його імпресіоністом у літературі: “...вже в ранніх оповіданнях Михайла Коцюбинського наявні стилістичні риси імпресіонізму, одного з найпопулярніших художніх напрямів у тодішніх європейських літературах”¹.

Друкуватися М. Коцюбинський почав у 1890 р. – львівський дитячий журнал “Дзвінок” опублікував його вірш “Наша хатка”. У цьому ж році він побував у Львові, встановивши творчі контакти з місцевими літераторами та видавцями, зокрема І. Франком. Поїздка поклала початок постійній праці М. Коцюбинського в західноукраїнських виданнях. На початку 1891 р. він їде в с. Лопатинці на Вінниччині, де поєднує роботу домашнього вчителя в родині місцевого службовця (бухгалтера цукрозаводу) з поглибленим вивченням життя села, народної мови, культури і розпочинає серйозну літературну працю. За один 1891 рік з-під його пера виходять оповідання “Харитя”, “Ялинка”,

¹ Андрусак І.М. З глибини // Коцюбинський Михайло. Вибрані твори / Упоряд. текстів та передмова І.М. Андрусак. – Харків: Видавництво «Ранок», 2008. – 336 с. – (Українські класики). – С. 7.

“П’ятизлотник”, повість “На віру”, віршована казка «Завидючий брат». Твори привернули увагу літературної громадськості, засвідчили, що в українську прозу прийшов талановитий письменник.

Мета нашої статті – з’ясувати мовні особливості дитячих оповідань М. Коцюбинського.

Матеріалом обрано автографи “Ялинка” (р-17) та “Харитя” (р-18), які зберігаються у відділі рукописів Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника Михайла Коцюбинського. Ми обрали за матеріал дослідження автографи тому, що текст оповідань різних років видання подається за сучасним правописом і виявити особливості мовної манери автора не завжди вдається.

Мова творів письменника не перестає бути предметом наукових праць, які можна поділити на групи. До першої групи віднесемо роботи, присвячені комплексному аналізу прози М. Коцюбинського. Так, Н.М. Бажан, М.М. Богдан, В.П. Дроздовський, Л.Д. Іванов, В.С. Калашник, Д.М. Колесник, В.І. Масальський, Л.І. Мацько, Н.С. Над’ярних у своїх розвідках розглядають лексику різних шарів суспільства, мовностилістичні засоби, роль синтаксичних конструкцій, стилістичну морфологію і стилістичну фонетику творів письменника.

У другій групі робіт дослідники вивчають лексичний і фразеологічний склад мови творів М. Коцюбинського. Автори цих розвідок: Л.І. Батюк, М.М. Богдан, М.С. Грицята, О.Г. Давидова, Л.Д. Іванов, В.А. Луценко, Т.П. Матвєєва, І.Й. Ощипко, Л.С. Паламарчук – визначають і простежують стосунки та взаємозв’язки синоніміки народно-розмовної лексики, вживання діалектних елементів, особливостей фразеології та метафоризації лексем.

У працях С.Д. Єрмакової, Д.Т. Кроть, О.Є. Пивоварова, О.А. Скоропади проаналізовано синтаксичні особливості творів М. Коцюбинського.

Мовні особливості окремих творів письменника вивчали М.М. Богдан², В.В. Грещук³, Л.Д. Іванов⁴, Б.О. Коваленко⁵,

² Богдан М.М. Мова новели М. Коцюбинського «Коні не винні» / М.М. Богдан // Українська мова і література в школі. – 1964. – № 9. – С. 22-25.

³ Грещук В. Гуцульські діалектні риси в мові повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» / Валентина Грещук // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. – Випуск XV-XVIII. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – С. 520-524.

⁴ Іванов Л.Д. Деякі мовно-стилістичні особливості повісті М. Коцюбинського

О.Л. Корчик⁶, Л.І. Мацько⁷, М.М. Пешак⁸, П.П. Плющ⁹.

Дослідники підтверджують, що М. Коцюбинський постійно працював над удосконаленням мови своїх творів. Найрізноманітніші й найточніші семантичні відтінки кожного слова, нові, свіжі високохудожні тропи й фігури, його своєрідний синтаксис досягали максимальної ідейної чіткості й психологічної глибини в зображенні життєвих явищ¹⁰.

Аналіз рукописів дитячих оповідань показує, що різні випадки заміни окремих слів і синтаксичних конструкцій пов'язані з поліпшенням стилю творів, наприклад (подаємо лише деякі з них): “В печі тріщав вогонь та сичав борщ. Олена, мати Василькова, *завивала* голубці на вечеру”. – виправлено на: “В печі тріщав вогонь та сичав борщ. Олена, мати Василькова, *крутила* голубці на вечеру”[□] (ЧМК р-17, с. 1); “Чого батько *сумний?* – думав він. – Чи того, що нездужає, чи того, що нема грошей відобрать від шевця мамині чоботи?” – виправлено на: “Чого батько *жураються?* ...” (ЧМК р-17, с. 1); “Батько *сумно* глянув на *Василька* і Василько

«На віру» / Л.Д. Іванов // Наукові записки Дніпропетровського ун-ту. – Д., 1958. – Т. 68: Збірник праць історико-філологічного факультету, вип. 16: Питання лінгвистичності та синтаксису. – С. 3-10.

⁵ Коваленко Б.О. Діалектна основа повіті “Тіні забутих предків” М. Коцюбинського (на матеріалі чорнового автографа) // Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія (Мовознавство). – Випуск XXI-XXII. – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010. – С. 182-186; Коваленко Б.О. Мовні особливості ранніх оповідань М. Коцюбинського (на матеріалі оповідання “Андрій Соловійко або вчненіє світ, а невчненіє тьма”) // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. Випуск 21. – Кам'янець-Подільський: ПП Потапов, 2010. – С. 110-112.

⁶ Корчик О.Л. Вивчення мови повісті «Fata morgana» / О.Л. Корчик // Література в школі. – 1951. – № 5. – С. 50-55.

⁷ Мацько Л.І. Мовні засоби образності в новелі М. Коцюбинського «Intermezzo» / Л.І. Мацько // Українська мова і література в школі. – 1982. – № 10. – С. 43-49.

⁸ Пешак М.М. Мовно-художнє вираження людяності в оповіданні М. Коцюбинського «Харитя» / М.М. Пешак // Культура слова. – 1990. – Вип. 38. – С. 33-36.

⁹ Плющ П.П. Мистецтво слова (Мовні особливості «Fata morgana» М. Коцюбинського) / П.П. Плющ // Українська мова і література в школі. – 1965. – № 5. – С. 21-28.

¹⁰ Дроздовський В.П. Дослідження стилю М.М. Коцюбинського за рукописною спадщиною / В.П. Дроздовський // Мовознавство. – № 4. – 1973. – С. 62.

[□] Тут і далі приклади подаємо за рукописами, що зберігаються у Чернігівському музеї М. Коцюбинського р-17 “Ялинка” та р-18 “Харитя”.

замовк, прочитавши в тому погляді *смуток*”. – виправлено на: “Батько глянув *на сина*. Василько замовк, прочитавши в тому погляді *невимовний смуток*” (ЧМК р-17, с. 2); “Яким мовчав, але тривоживсь *незгірш* Олені”. – виправлено на: *немениш* Олені (ЧМК р-17, с. 1); “Харитя стріпенулась і підбігла до *постелі*”. – виправлено на: до *ліжка* (ЧМК р-18, с. 3); “*Цім увага* *єї* була *звернена на роботу, про що свідчили...*” – закреслено все і виправлено на: “*Смугляве личенько розчервонілося, повні вуста розтулилися — вся увага* *єї* була *звернена на роботу*” (ЧМК р-17, с. 3); “Він добрий, батько хрещений, він послухає *єї*, звезе хліб. А як же *врадується* мати...”. – виправлено на: *втішиться* мати (ЧМК р-17, с. 6) тощо. Таких виправлень, зроблених рукою майстра, трапляється в обох оповіданнях чимало.

Дитячі оповідання “Харитя” і “Ялинка” М. Коцюбинського вперше надруковано у львівському журналі “Дзвінок”. “Письменник, готуючи рукописи для публікації у львівських виданнях, – на думку М.С. Грицюти, – вже частково орієнтувався на їхній правопис. Однак у своїй творчій практиці він дотримувався правописних норм, які існували на Східній Україні”¹¹. В академічному виданні творів письменника серії “Бібліотека української літератури” “привнесене у мову Коцюбинського у львівських виданнях беззастережно знімається”¹². За сучасними правописними нормами подається написання дієслова *пійшов*: “Чоловік дав завдаток, розказав, куди завести ялинку і *пійшов* (ЧМК р-17, с. 2). Скоро розвиднілось, Яким *пійшов* до сусіда прохати коней. Він мав йїхати на розвідки про Василька (ЧМК р-17, с. 11); прислівників *ледві, сьогодні*: Перепелиця пурхнула перед самою Харитею і, тріпочучи короткими крилами, *ледві* перенесла на кілька ступнів своє тяжке, сите тіло (ЧМК р-18, с. 12-13), – Та хазяїн післали мене за вашими саньми. Ще казали і сю ялинку відвезти до пана... Василько обламавсь вчора, збивсь з дороги і *ледві* добився до нас вночі (ЧМК р-17, с. 12), Люде давно вже вечеряли, а в Якимовій хаті й забули, який *сьогодня* день (ЧМК р-17, с. 10) тощо.

Прочитання рукописного варіанта оповідань дозволило нам виявити такі особливості мовної манери автора:

I. На фонетичному рівні:

1. Ненормативне вживання наголошених і ненаголошених

¹¹ Грицюта М.С. Примітки // Коцюбинський М.М. Твори: В 2 т. / Упоряд. і приміт. М.С. Грицюти: Вступ. ст. Н.Л. Калениченко. – К.: Наук. думка, 1988. – (Б-ка укр. літ. Дожовт. укр. літ.). – Т.1. – с. 514

¹² Там само

голосних, наприклад: “Шість неділь минуло, як помер єї чоловік, батько Хариті, і відтоді бідна удова тужить та слабує, а отсе вже *другій* день, як зовсім злягла. Злягла в самі жнива, в гарячий час, коли всі, хто вміє жати, подались на ниву збирати на *зіму* хліб. *Лежить* бідна мати Хариті та бьється з думами...” (ЧМК р-18, с. 1); “*Деся* дуже *важкім* видалось Хариті те відро з водою, поставивши його на землю, хвилинку стояла нерухомо, спершись на припічок і важко дихаючи” (ЧМК р-18, с. 2); “Харитя *стріпенулась* і підбігла до постелі” (ЧМК р-18, с. 3), “Чим дужщ кинулась Харитя до печі, відставила горщик, доглянула страву й насипала в поливяну миску гарячого *кулішу*” (ЧМК р-18, с. 6); “Повний місяць дивився в вікно і на *комені* намалював також вікно з ясними шибками та чорними рамами” (ЧМК р-18, с. 7); “*Погодне блакитне* небо дихало на землю теплом” (ЧМК р-18, с. 9-10); “Серп випав Хариті з рук, лице скривилося з *білю*, на очі набігли сльози, і Харитя от-от заплакала б гірко, коли б не нагадала про свою бідну маму” (ЧМК р-18, с. 12); “Стерня, колить босі ноги, аж на плач збирається Хариті, піт *великими* краплями зпадає на землю, а бідна дівчинка жне та й жне” (ЧМК р-18, с. 12); “Харитя *здрігнулась*, підвела очі на молодиць і засоромилась” (ЧМК р-18, с. 13-14), “На *блакитні* очі білявого Василька набігли сльози” (ЧМК р-17, с. 2); “Василько то *стрібав* у тії ямки, то розгортав ногами білий, пухкий сніг” (ЧМК р-17, с. 3); “Василько глянув на свіжий пеньок, і дві *слезини* скотились йому по щічкам” (ЧМК р-17, с. 4); “*Хиба* лишити сани з ялинкою в лісі, а самому вертатися з кіньми до дому?” (ЧМК р-17, с. 6); “Яким *стрівожився*” (ЧМК р-17, с. 9); “– Я бачив *зломані* сани, а на них ялинку, – сказав жид. – Подайтесь лісом управоруч” (ЧМК р-17, с. 11); “– Ой, нема вже мого Василька, нема моєї дитини! – заголосила Олена і той крик серця болісною луною *розлягся* в серці Якіма” (ЧМК р-17, с. 11-12).

2. Збереження м’якості африкати [ч]. В оповіданнях, хоч і непослідовно, африката [ч] зберігає свою давню м’якість: “Ах, коли б *хочь* вийхати з сього мертвого ліса, побачити дорогу, хату...” (ЧМК р-17, с. 7); “Харитя глянула на свої руки. Адже сими рученятами вона принесла з річки пів відра води, *хочь* яке воно важке, те відро!” (ЧМК р-18, с. 2); “А надворі так місячно, ясно, *хочь* голки збирай” (ЧМК р-18, с. 8).

3. Досить помітним явищем є випадання звука або групи звуків у середині слова у формах дієслова *хотіти*, у присудковому слові *треба*, у частці *нехай* (синкопа): “– А лагодь, сину, сани, відвезеш ялинку. Та хапайся, сину, бо вже ген-ген з полудня, а *тра* вернутися завидна...” (ЧМК р-17, с. 4); “Почекаю, може, хто надїде та дасть *мні* яку раду, – подумав він, поглядаючи на дорогу, яку раз у раз замітав сніг” (ЧМК р-17, с. 6); “Вирядивши

Василька, Яким легенько зітхнув: він продав ялинку за добрі гроші, а гроші були притьмом потрібні: *тра* було чоботи відібрати жінці від шевця і купити дещо на новий рік” (ЧМК р-17, с. 9); “Яким озирнувся і не *хтів* вірити власним очам (ЧМК р-17, с. 12); “Завтра, іно розвидниться, встане Харитя, нагодує маму (коли б ще *схтіли* йісти, а то відколи слабі – іно воду пють), візьме серп і пійде на поле (ЧМК р-18, с. 5); “Ся думка не давала єі спокою. Йій *хтілося* скоріще діждатися ранку” (ЧМК р-18, с. 7); “– Ходім зараз до матері! *Най* вона втішиться, що має таку добру дитину...” (ЧМК р-18, с. 14-15).

4. Уподібнення приголосних, наприклад: “І сама Харитя стоїть на полі, дивиться на свою працю і думає, як би *звести* хліб в столу” (ЧМК р-18, с. 5); “А за річкою по під кучерявим дубовим лісом, вся гора вкрита *роскішними* килимами ярини” (ЧМК р-18, с. 10); “Яким підійшов *блище*, замахнувся сокирою і вдарив по стоббурові” (ЧМК р-17, с. 3); “Повівав холодний вітрець. З краю неба насувались білі, наче *молошні*, хмари” (ЧМК р-17, с. 4); “Яким розповів йому своє горе та почав *роспитувать*” (ЧМК р-17, с. 11).

5. Хитання щодо відтворення опозиції приголосних за твердістю/ м’якістю: у словоформах з очікуваним твердим приголосним присутнє позначення м’якості відповідних приголосних, наприклад: “Швиденько обтерла она кров з пальчика *сьпідничкою*, затерла врізане місце землею і почала знов жати” (ЧМК р-18, с. 12); “І вдовине жито *посьпіло*, та нема кому його жати...” (ЧМК р-18, с. 1), “Настав *Святий* вечір” (ЧМК р-17, с. 1); “Йому жаль стало зеленої *струнької* ялинки, що одна звеселяла зимою садок” (ЧМК р-17, с. 2); “Василько глянув на *сьвіжий* пеньок, і дві слезини скотились йому по щічкам” (ЧМК р-17, с. 4); “Вітер зтих, і чистий *сьвіжий* сніг сріблом сяв під блакїтним наметом неба” (ЧМК р-17, с. 11).

6. Непослїдовно, лише у деяких словах, М. Коцюбинський вживає префікс з замість с: “І вдовине жито посьпіло, та нема кому його жати; сиплеться стигле зерно на землю, а вдова лежить недужа: тяжка слабїсть *зпугала* руки й ноги, прикувала до постелї...” (ЧМК р-18, с. 1); “Стерня, колить босї ноги, аж на плач збирається Харитї, пїт великіми краплями *зпадає* на землю, а бїдна дївчинка жне та й жне” (ЧМК р-18, с. 12); “Вітер *зтих*, і чистий сьвіжий сніг сріблом сяв під блакїтним наметом неба” (ЧМК р-17, с. 11).

7. Відсутність приставного **в** у словах *вона*, *вулиця*, наприклад: “Пїйду я, мамо, на *улицю* до дївчат, побавлюся трохи” (ЧМК р-18, с. 9); “Швиденько обтерла *она* кров з пальчика сьпідничкою, затерла врізане місце землею і почала знов жати” (ЧМК р-18, с. 12).

8. Типовою для подільського говору є твердість приголосного

[р], наприклад: “Що ти робиш, доню? – поспитала мати. – *Вечеру* варитиму, мамо” (ЧМК р-18, с. 2); “В печі тріщав вогонь та сичав борщ. Олена, мати Василькова, крутила голубці на *вечеру*” (ЧМК р-17, с. 1); “На столі стоїть кутя. Батько та дві сестрички сидять за столом, мати подає *вечеру*. Всі такі веселі, гомонять, радіють божему святечку. Хлопці та дівчата приносять *вечеру*, поздоровляють з празником, питають про Василька... А може, не радість, не щастя гостюють в хаті. Може, мати плачуть, що нема з ними Василька; може, батько журиться та сумний, сумний сидить край стола і не їсть *вечери*” (ЧМК р-17, с. 7); “– *Завіруха*... та, може, ущухне... Повинен би Василько незабаром надійхати” (ЧМК р-17, с. 9).

9. В оповіданнях, хоча й непослідовно, приголосні, в іменниках середнього роду II відміни, у позиції після голосних перед давнім закінченням **-ѣ** не подовжуються, наприклад: “Василько похолов з остраху. *Волося* полізло до гори, серце перестало стукати в грудях” (ЧМК р-17, с. 8); “Босі ноженята ступали по втопаній стежці, над головою, межі колосками жита синіло биндочкою небо, а з обох боків, як стіни, стояло жито й шелестіло вусатим *колосям*” (виправлено з *колоссям*) (ЧМК р-18, с. 11); “Довге стебло путається, великий серп не слухається в маленькій руці, *колося* лоскоче впріле личенько...” (ЧМК р-18, с. 12); Відсутнє подвоєння і у слові *навмання*: “Василько незабаром помітив, що він йде не дорогою, а так, лісом, *навманя*” (ЧМК р-17, с. 6).

II. На морфологічному рівні:

1. В оповіданні М. Коцюбинський вживає закінчення **-е** у слові *люди*: “*Люде* давно вже вечеряли, а в Якимовій хаті й забули, який сьогодні день” (ЧМК р-17, с. 10).

2. Вживання прикметниково-прислівникового суфікса **-ійш-** та **-іщ-** для вираження вищого та найвищого ступенів порівняння замість суфікса **-іш-**, наприклад: “Яків (у рукописі записано Яків, а не Яким – Б. К.) трохи *повеселійшав*: за три карбованці можна було відібрати від шевця жінчині чоботи” (ЧМК р-17, с. 3); “Йій хтілося *скоріще* діджатися ранку” (ЧМК р-18, с. 7); “Ляжу зараз спати, щоб завтра *раніще* прокинутися, – подумала Харитя й, поставивши коло мами воду на ніч, лягла на лаву” (ЧМК р-18, с. 7).

3. Як відомо, твірною базою пасивних дієприкметників є дієслова недоконаного і доконаного виду усіх класів (крім дієслів з суфіксом **-і-** в основі). Утворення їх неоднотипне – від основи інфінітива і від 1-ї та 2-ї основи однини теперішнього часу з допомогою суфіксів **-и-**, **(-ен-)**, **(-єн-)**, **-т-**. В оформленні пасивних дієприкметників, як зауважує С. Бевзенко, спостерігаються певні відмінності в діалектах. Так, наприклад, у подільських говірках, у східній частині південно-волинських (на Житомирщині) і в сусідніх

з ними південно-східних і деяких поліських говірках на (на Київщині, Черкащині) досить широко знані форми дієприкметників із заміною передсуфіксального [e] на [a]¹³. Вживання дієприкметникового суфікса **-ан-** у віддієслівних прикметниках замість суфікса **-ен-** спостерігаємо, зокрема, і в мові оповідань, наприклад: “З-за дверей виткнулось спершу відро, до половини виповнене водою, далі русява голова дівчинки, *нахилияна* вбік до відра, а далі права рука, піднята трохи догори” (ЧМК р-18, с. 1-2); “Срібний промінь місячний тихо сяє на білій головці дівчинки, всміхається до нових червоних кісників, гуляє по смуглявому видочку та білих дрібненьких зубках, що виглядають з-за *розтуляних* повних уст, Харитя спить солодким сном” (ЧМК р-18, с. 9); “Вмить якось дуже жаль стало єї слабій матері, дужче заболів той пальчик, що втяла серпом, заболіли ноги, *наколяні* стерньою, згадався переляк недавній – сльози, мов град, посипалися на землю, і Харитя, голосно хлипаючи, почала ридати” (ЧМК р-18, с. 14).

4. Наявність флексії **-и** замість **-і** у формі родового відмінка однини іменників III відміни, наприклад: “В печі палав вогонь і червоним язиком лизав *челюсти*” (ЧМК р-18, с. 1); “А Харитя й справді заходилася коло вечері. Змила в мисчині жменьку пшона, вкинула щіпку *соли* та дві-три бараболі, налляла горщик водою і приставила його до вогню” (ЧМК р-18, с. 2); “Великі сиві *очи* з під довгих чорних вій дивились пильно й розумно” (ЧМК р-18, с. 3); “Вона складала ручки, хрестилася, зітхала та здіймала *очи* до гори і дивилась пильно на образ, де був намальований Бог-Отець, добрий дідуньо з довгою сивою бородою” (ЧМК р-18, с. 7); “Незабаром мати Хариті одужала. Молодиці вижали удовине жито, хрещений батько Харитин звів хліб в стодолу, і сироти вже не боялись голодної *смерти*” (ЧМК р-18, с. 15); “На блакитні *очи* білявого Василька набігли сльози (ЧМК р-17, с. 2); “Але всюди було рівно, біло; сніг сів, аж *очи* боліли глянути на його” (ЧМК р-17, с. 11); “Петро взяв ялинку на свої сани, а поламани сани примостили на Якимових. Яким ньокав на свої на *кони*, поспішаючи до дому” (ЧМК р-17, с. 12).

Отже, мовна практика М. Коцюбинського – це яскравий приклад широкого підходу до розвитку літературної мови. Не заперечуючи ваги різних стилів української літературної мови, слів-новотворів, оригінальних виразів, конструцій, письменник

¹³ Бевзенко С.П. Українська діалектологія / С.П. Бевзенко. – К.: Вища шк., 1980. – С.145-146.

головним джерелом збагачення мови літератури вважаю загальнонародну розмову. Мова оповідань хоча й унормована, проте не позбавлена й діалектних рис, зокрема фонетико-морфологічних: і у мові автора, і у мові персонажів трапляється чимало слів, характерних для подільського говору, про що свідчить аналіз рукописів його творів.

Коваленко Борис

Исследование речевой манеры М. Коцюбинского по рукописям (на материале рассказов для детей)

В статье, на материале автографов, проанализировано речевые особенности и определены подольские диалектные черты, характерные для рассказов “Ялынка” и “Харытя” М. Коцюбинского. Установлено, что речь рассказов нормирована, однако не лишена диалектных черт, в частности фонетико-морфологических: и в речи автора, и в речи персонажей есть немало слов, характерных для подольского говора.

Ключевые слова: М. Коцюбинский, диалектизм, черты речи, диалектные черты, подольский говор.

Kovalenko Boris

Researching of M.Kots'ubynsky's language manner (covering stories for children)

In the article on the materials autographs the language features and Podill'a dialect features, which are found in the stories “Yalynka” and “Haryt'a” by M.Kots'ubynsliy. It is specified that the language of those stories is normed, but it also has dialect features such as phonetic-grammatical: in the language of author, in the language of character there are many words, peculiar for Podillian dialect.

Key words: M.Kots'ubynsliy, dialect unit, language features, dialect features, Podillian dialect.